

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה יח.

עין משפט נר מצוה

צבא א מיי פ"ב מהל'
משנה הלכה ו סמג
עין טו
ק ב מיי פ"ג מהל' קידוש
ההלכה טו:

רבינו הגנאל

ואסיקנה גור דין דייחיד נמי
שאינו נקרא אע"פ שעשה
תשובה, ונתיב הדין, כלומר,
יש מי שאומר והוא ר'
מאיר, שהתשובה מבטלת
אילו גור דין דייחיד, ור'
אליעזר חולק עליו. פיר'
גרוי(ם) (טו) מושב השופט
בן שוויש לשפוט, ר'
יצחק אמר לעולם יפה
צעקה לאדם בין לפני גור
דין בין לאחר גור דין.
ואקשינן גור דין דעבור
מי מוקדע, והכתוב בבסי
מרעה לבן ירושלים למען
תושעי, וכתוב אחר אומר
כי אם תכספי בנתר וגו',
מאי לאו האי דכתיב נכתם
עונן לפני ילאחר גור
דין, ופרקינן כאן בגור
דין שאין עמו שבועה
[כאן בגור דין שיש עמו
שבועה דאמי מניין לגור
דין שיש עמו שבועה,
שאינו נקרא, שנאמר לכן
שבעתי לבית עלי אם
יתכפר עון בית עלי בוכב
ובמנחה וגו', אמר רב
בוכב ובמנחה אינו מתכפר
אבל מתכפר בדיברי תורה.
אבי אמר מתכפר נמי
בגמילות חסדים, רבה
בר נחמני ואבי תרווייהו
מדיבת עלי קאתו, וכתבי
בבית עלי וכל מדיבת
ביתך ימותו אנשים, כלום
אינם מאריכים שנים יותר
מעשרים, רבה דעסק
בתורה חיייה מ' שנים, אבי
דעסק בתורה ובגמילות
חסדים חיייה שיתין שנין.
וכשפחה אחת היתה
מביטה עלי שהיו מתיים בן
י"ח שנה, והלכו ועסקו
בתורה וחיו כול', אמרו
משפחה דרב מנין לגור דין
של צבור שאע"פ שנחתם
מתקדע שנאמר אשר לו
אלהים קרובים אליו וגו'.
איני, והכתוב קראוהו
קרוב ביהוה קרוב, ופירק הא
דכתיב אשר לו אלקים
קרובים אליו בביבור, והא
דכתיב קראוהו ביהוה
קרוב ביהוה, ואימתי הוא
קרוב ליהוה, בשעה ימים
שבין ראש השנה ליום
הכיפורים, והיו בעשרת
הימים ויגוף ה' את נבל.
אמר רב כנגד ר' לגימות
שנתן נבל לעבדי דוד,
ובראש שנה כל באי עולם
עוברין לפני כבני מרון,
שנאמר היצור יחד לבס
המבין אל כל מעשיהם.
הכא תרגמו כבני אימרא
(כבני אימורא) פ"י כבני
כבשים העוברים על ידי
מונה, אמר ר' יוחנן וכולן
נסקרין בסקירה אחת, פיר'
מביט, כל באי עולם מביט
להם בהבטה אחת ומבין
לכל מעשיהם, אמר רב נתמן
בר יצחק תנינא להא דר'
יוחנן דתנן כל באי עולם
עוברין לפני כבני מרון,
שנאמר היצור יחד לבס,
ופירושו היצור רואה יחד
לבס של כל באי עולם,
מפני הצננות שיש בהן,

כאן קודם גור דין, צפרק צמרא לנדא (דף ע: ושם) משני נמי
הכי והוא מני לשנויי כדאמר לכו קצ"ה למלאכי השרת
צפ' מי שמטו (צרכות דף כ:) ולא אשא פנים לישראל אני אמרתי
ואכלת ושצנת וצרכת והס דקדקו עד חית עד כניאה ומיהו פנס זה
אמת שחף לשלרל רבנו גושא פנס

אלה קודם גור דין: **רבי ואבי**
מדיבת עלי קאתו, רבא חזירו של
אזיי לא הוה כהן כדמוכח צפ'
הזרוב (חולין דף קג.) והכל רבא
חזירו רב כד חסדא וכן משמע נמי
צפרק צמרא דמו"ק (דף כח. ושם)
דאמר רבא חיי בני ומווי לא צזומא
תלא מילתא דאלא צמולא תלא
מילתא דהא רבא ורב חסדא תרווייהו
לדיקיס גמורים הוו מר מללי ואמי
מיטרא ומר מללי ואמי מיטרא רבא
חיה ארבעין שנין ורב חסדא חיה
משעין טו שנין ור"א מנא ליה דמשום
מולא עיהו דלמא משום לדיה אהא
מדצית עלי ו"ל דלפ"ה אי לאו מולא
הוה מגין עליו זכות תורה ור"א
דהכל משמע דרבה לא היה לו זכות
של גמילות חסדים והא אמרינן
צפ' חלק (סנהדרין דף נח:) אמר ליה
אזיי לרבה מר הא תורה הא גמילות
חסדים ו"ל דמ"מ אזיי עסק טפי
מייניה טו: **על ניסן מפני הפסח**,
אזל על סיון מפני עזרת לא כרין
דצעומר הדבר תלוי כדאמר' לעיל
(דף ו:) דמני רב שמעיה עזרת
פעמים חמשה פעמים ששה פעמים
צדעה: **ועל אלו מפני ר"ה**
מודיעים מתי מתחיל אלול ועושין
ר"ה ציוס שלשים לאלול צגולה וגם
למחרתו כדמשמע צפ' דצי"ה (דף ה.)
וצפ' כלל מערצין (עירובין דף נט. ושם)
שהיו עושין שני ימים טובים של ר"ה
אס לא ידעו מתי מתחיל אלול לא
ידעו יום שלשים:

הואיל

מתין בני י"ח שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא
ממשפחת עלי אתם דכתיב ביה וכל מרבית ביתך ימותו אנשים לכו
ועסקו בתורה וחיו הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותה משפחת
ר"בן יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר אינאי משמיה דרב מנין לגור
דין של צבור שאינו נחתם אינו נחתם והכתוב נכתם עונך לפני אלא
אע"ג שנחתם נקדע שנאמר כה' אלהינו בכל קראנו אליו והכתוב
דרשו ה' בהמצאו והתם ביחיד הכא בצבור ר"ה ליוה"כ ויהי כעשרת הימים
ויגוף ה' את נבל [י' ימים] מאי עבידתיהו אמר רב יהודה אמר רב כנגד
עשר לגימות שנתן נבל לעבדי דוד (אמר) רב נתמן אמר רבא בר
אבוה אלו י' ימים שבין ר"ה ליוה"כ: בר"ה כל באי העולם עוברין לפניו
כבני מרון: מאי כבני מרון הכא תרגימו כבני אמרנא ריש לקיש אמר
כמעלות בית מרון (אמר) רב יהודה אמר שמואל כחיליות של בית דוד
אמר רבב"ח א"ר יוחנן וכולן נסקרין בסקירה אחת אמר ר"ל בר יצחק אף אנן
נמי תנינא היצור יחד לבס המבין אל כל מעשיהם מאי קאמר אילימא ה"ק
דברניהו לכולי עלמא ומיחד לבייהו כהרדי והא קא חוינן דלאו הכי
הוא אלא לאו הכי קאמר היצור רואה יחד לבס ומבין אל כל מעשיהם:
מתני' על ששה חדשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח על
דאמר

לגרדום, בית וועד שדנים צו נפשות להריגה: **ודינס שוה**, שניהם
נחפשו על דבר אחד: **זה ירד**, מן המטה: **זה יגולו**, מן הוועד:
הפלה שלימה, נמכוון: **אזיי ורבה מדינים עלי אהו** כך שמעתי.
וצשקטו חולין פרק הזרוב (דף קג.)

ואמר אמת ומצית עלי היתה, ויש
גורסין רבה ורבי ומפסי לה צרבה
צר נחמני: **ויחיד אימס**, מלוי לו
דכתיב בהמלאו: **כנגד עשרה לגימות**,
עשרה עבדים שלה לו דוד כדמפרש
צקרא (ש"א כה) ונתן להם סעודה
אחת לפיכך נתלו לו עשרה ימים:
רב נתמן אמר אלו עשרה ימים,
שהמקין לו הקב"ה ששבו ולא שב:
בר"ה כל באי עולם כו' כבני אמרנא,
ככבשים שמונין אותן לעשרן ויואלין
זה אחר זה בפסח קטן שאין יכולין
ללכת כאחד: **כמעלות ציוס מרון**,
הדך קצר ואין שנים יכולין לילך
זה וזה על שהמק עמוק משני ילי
הדך: **ה"ו רב יהודה אמר שמואל**
כחיליות של ציוס דוד והדר גרסינן
אמר רבה צר צר חנה כו', **כחיליות**
של ציוס דוד, וכבני מרון כבני חיליות
של מלך, מרון לשון מרות ואלויות, וכן
היו מונין אותם יולאים זה אחר זה
צלחתם למלחמה: **וכוונן נסקרין**
וכו', ואע"פ שעוברין זה אחר זה:
אף אן נמי סנינא, דכולן נסקרים
בסקירה אחת מדנקיב תנא דידן
תלמודא למלתיה מהאי קרא היוצר
יחד לבס: **וגניבו מייחה די הדדי**,
כלבו של זה כך לבו של זה: **הכי**
קאמר היוצר רואה יחד לבס,
ואקרא דלעיל מייחה קא מהאי השגיה
אל כל יושבי הארץ היוצר אותם
השגיה יחד את לבס: **מתני' על**
ששה חדשים שלוחים יולאים, שקדשו
צ"ד הדס ע"פ עדים כשראו את
החדש ומודיעים השלוחין לגולה יוס
שקדשוהו אס ציוס שלשים ומדש
שעבר חסר אל ציוס ל"א ומדש
שעבר מלא: **מפני הפסח**, והולכין
השלוחין עד הפסח חוץ מן השבתות:
ועל אז מפני הפעניס, והולכין
כל שמונת הימים חוץ מן השבת:
על אלול מפני ר"ה, מודיעים מתי
מתחיל אלול ועושין ר"ה ציוס שלשים
לאלול צגולה דרוב שנים אין אלול
נעובר ואע"פ שספק הוא צידס שאל
יעברוהו צ"ד אי אפשר לטן לדעת
ועל כרחן הולכין אחר רוב שנים
ואס לא ידעו מתי מתחיל אלול לא
ידעו יוס שלשים שלו: **ועל שארי**
מפני סקנה המועדות, לאחר
שקדשוהו צ"ד למשני השלוחין יולאין
ליוס המנחה והולכין עד מקוס
שיכולין להגיע עד התג ומודיעים
אס עיצרו צ"ד את אלול ואס לאו
כדי שלא יהא לבס נוקפן ציוס"כ
וסוכות: **פסח קטן**, פסח שני לטמא
ושהיה גדך רחוקה צלשאון: **גמ'**
דאמר

אב מפני התענית על אלול
אדר מפני הפורים וכשהיה בהמ"ק קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן: **גמ'**
ומבין אל כל מעשיהם, ודן אותם כל אחד לפי מעשיו. **מתני'**, על ששה חדשים שלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח, ובסבת,

(א) [לעיל טו, ג] (ב) ימות
קה, א רבא זיל ביה
ע"י מוס' שנת כג: ד"ה
גורא וצדק ע"י צמתי ד"ה
טעו וכו' ויבנימא קה.
אחת על ניסן, ד' (ו) גני
ע"י רבא, טו (ז) ומו"ק מה,.
(ח) גנ"י ויבנימא קה.
למא מלת רבן, י (י) ויבנימא
מע: קה, טו, (י) ויבנימא מע:
קה, וע"ז, טו (יא) ויבנימא
לימא, י (יב) גני ע"י
מרון וכן צה"א"ש וכדי
אלפס וע"י סנהדרין לל:
ועירובין כג: טו, י"ג
מ"ו, טו (קטן כה): טו, י"ג
(ט) ויבנימא, טו (קטן וע"י)
מוס' ויבנימא קה, ד"ה
רבא ומוס' צמתי טו, טו
ד"ה רבא,

תורה אור השלם

1. בפסח מרעה לפר
ירושלם למען תושעי
עד מתי תלין קרבקר
משפוחת אורן:
ירמיהו ד יד
2. כי אם תכבסי בנתר
ותרבי לך בדיבת נקמה
עונך לפני נאם אדניי כי
ירמיהו ב כב
3. ולכן נשבעתי לבית
עלי אם יתכפר עון בית
עלי ונאם ויבמנחה עד
עולמ: שמואל א ג יד
4. ואיש לך אכרתי את
מעט מובדי לבלות את
עונך ולאדיב את נפשך
ובל מדיבת ביתך ימותו
אנשים: שמואל א ב לג
5. כי אם תכבסי בנתר
ותרבי לך בדיבת נקמה
עונך לפני נאם אדניי
אלהים: ירמיהו ב כב
6. מי מר גוי גדול אשר
לו אלהים קרובים אליו
כי אלהינו בכל קראנו
אליו: הברית ד ז
7. דרשו יי בהקמצאו
קראוהו בדיבורי קרוב:
יעשהו נהו
8. ויהי כעשרת הימים
ויגוף ה' את נבל ימות:
שמואל א כה לה
9. היצור יחד לבס המבין
אל כל מעשיהם:
תהלים לג טו

מוסף רש"י

לגרדום, ציון אחד הוא
ליון נפשות (ע"ז טו).
בהמצאו, משמע שאין
מלוי בכל עת (יבמות קה).
כמעלות בית מרון,
זקופין מלח ומעלה נקמה
ומהלכין על צוה אחת זה
ולא שנים יחד (שדריין כב).

(א) ע"י צעור ערך גדוים שסב ס"א גרין פי מעלות שעותין ליינין שיושינן עליין כו'. ונעלו מעלה גלגלין עכ"ל וגלה ללה חיו כעני ג"כ.